

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та аудит сучасного стану та перспектив розвитку операційних витрат
(на прикладі ТОВ «Телекомунікаційні технології»)
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій

Осадчук Юлія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сиротенко Наталія Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Складність управління фінансовим станом підприємств в умовах нестабільного середовища, в якому вони функціонують, та інтеграційних процесів потребує створення дієвої системи інформаційного забезпечення управління витратами операційної діяльності, а отже, пошуку нових підходів до вирішення проблеми належної організації їх обліку та контролю в контексті застосування комплексної автоматизації облікового процесу. Однією з основних умов успішної діяльності будь-якого підприємства є правильна організація в ньому бухгалтерського, управлінського, податкового обліку, тому необхідно використовувати нові методи і сучасні технічні засоби побудови різних інформаційних систем.

Проблемам обліку та аудиту операційних витрат приділена значна увага з боку науковців і практиків. Їм присвячено значну кількість наукових праць як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Серед них: П.С. Безруких, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валусь, М.А. Вахрушина, З.В. Гуцайлюк, В.А. Дерій, В.М. Жук, З.В. Задорожний, Є.В. Калюга, Т.П. Карпова, М.Б. Кулинич, Є.В. Мних, Л.В. Нападовська, С.О. Стуков, Дж. Форстер, М.Г. Чумаченко та інші.

Не дивлячись на значну кількість наукових праць, присвячених проблемам обліку та управління витратами, все ще залишаються питання, які потребують дослідження та аналізу. Зважаючи на роль операційних витрат у розвитку та ефективності діяльності підприємств, постає проблема формування ефективної стратегії управління операційними витратами, що є процесом розробки та прийняття управлінських рішень за всіма напрямками їхнього формування й розподілу на підприємстві. Усе перераховане підтверджує актуальність теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних основ з обліку операційних витрат на підприємствах, визначення принципів організації внутрішнього аудиту операційних витрат та надання практичних рекомендацій з удосконалення їх обліку, аудиту та аналізу на підприємствах.

В роботі поставлено та вирішено такі завдання:

- з'ясувати економічний зміст та структуру операційних витрат;
- вивчити особливості обліку операційних витрат та розглянути існуючі проблемні питання, властиві даному об'єкту обліку;
- ознайомитись із загальною характеристикою та документальним оформленням операційних витрат на досліджуваному підприємстві, охарактеризувати особливості організації аналітичного та синтетичного обліку операційних витрат та шляхи удосконалення;
- оцінити стан існуючої системи аудиту операційних витрат та визначити напрями розвитку;
- проаналізувати фінансово-економічний стан та управління структурою операційних витрат підприємства;

- з використанням економіко-математичних методів визначити вплив факторів на ефективність управління операційними витратами в ТОВ «Телекомунікаційні технології».

Об'єктом дослідження є процес інформаційного забезпечення даними про фінансово-господарські операції, які формують операційні витрати підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-методичні основи відображення в обліку та аудиті операційних витрат у ТОВ «Телекомунікаційні технології».

Методи дослідження. В процесі роботи використані такі загальнонаукові методи досліджень як синтез, аналіз, абстрагування, типології, безпосередньо в частині розкриття ключових економічних понять роботи. Також методи співставлення, порівняння та спостереження для зіставлення даних фінансової звітності підприємства у динаміці років, у визначені стану обліку та аудиту ТОВ «Телекомунікаційні технології».

Метод прогнозування майбутніх показників підприємства, на основі аналізу теперішнього стану економічних показників. Абстрактно-логічний метод, кореляційно-регресійний метод, причинно-наслідкового зв'язку; аналіз коефіцієнтів для розрахунку та аналізу показників ефективності управління операційними витратами у ТОВ «Телекомунікаційні технології». Під час дослідження також були використані такі комп'ютерні програми як Excel, для проведення розрахунків, які стали основою аналізу економічних показників, а також 1С, для вивчення існуючої системи обліку у ТОВ «Телекомунікаційні технології».

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні документи України, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, контролю, аналізу операційних витрат, спеціальні періодичні видання, ресурси мережі Інтернет, дані ТОВ «Телекомунікаційні технології».

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження пройшли апробацію через обговорення на V Міжнародній студентській науково-практичній Інтернет-конференції (18 квітня 2019 року, м. Одеса) та публікацію наукових статей:

1. Осадчук Ю. В. Єдність аналізу та синтезу як методи економічного аналізу / Ю. В. Осадчук // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації: матеріали III міжнар. наук.-практ. інтер.- конф., 20 квітня 2017 р. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 119-120.

2. Осадчук Ю. В. Проблема собівартості товарів та шляхи її зниження / Ю.В. Осадчук // Збірник науково-практичних праць. – Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 70-73.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (88 найменувань) та 23-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 102 сторінок. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 26 таблиць, 2 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

1. Осадчук Ю. В. Єдність аналізу та синтезу як методи економічного аналізу / Ю. В. Осадчук // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в

умовах глобалізації: матеріали III міжнар. наук.-практ. інтер.- конф., 20 квітня 2017 р. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 119-120.

2. Осадчук Ю. В. Проблема собівартості товарів та шляхи її зниження /Ю.В. Осадчук // Збірник науково-практичних праць. – Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 70-73.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Сучасний стан обліку операційних витрат»* проаналізовано економічну сутність витрат та їх класифікацію, сучасний стан організації обліку операційних витрат та проведено аналіз проблемних питань.

У другому розділі *«Облік операційних витрат у ТОВ «Телекомунікаційні технології» та шляхи удосконалення»* розглянуто загальну економічну характеристику підприємства, документальне оформлення операційних витрат, досліджено загальні підходи до організації аналітичного та синтетичного обліку операційних витрат та шляхи удосконалення.

У третьому розділі *«Аудит та аналіз операційних витрат»* проаналізовано методику проведення аудиту операційних витрат та особливості контролю у ТОВ «Телекомунікаційні технології», надано рекомендовані форми робочих документів для здійснення аудиту операційних витрат, проведено економічний аналіз результативних показників підприємства та динаміки операційних витрат ТОВ «Телекомунікаційні технології», проведено кореляційно-регресійний аналіз впливу величини адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат на величину доходу.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження теорії та практики обліку й аудиту операційних витрат встановлено:

1. Економічний зміст витрат як зменшення економічних вигод унаслідок вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок внесків власників).

Витрати класифікуються за різними ознаками в залежності від потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів. У роботі акцентовано увагу на витратах за видами діяльності, а саме операційних витратах. Операційні витрати визначаються як витрати, які пов'язані з операційною діяльністю, але не включаються до собівартості реалізованої продукції.

Операційні витрати поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

2. Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 16 "Витрати". Зазначено, що витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Проте існують перелік витрат, які визнаються витратами та не визнаються в обліку для цілей оподаткування.

Витрати відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена.

Встановлено, що для обліку витрат підприємства можуть використовувати рахунки класу 8, класу 9, а також 8 та 9 класів, одночасно. При цьому ведення рахунків класу 9 є обов'язковим для всіх підприємств, крім суб'єктів малого підприємництва, а також організацій, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності. Рішення щодо застосування рахунків класу 8 приймається підприємством самостійно.

В процесі вивчення виявлено такі недоліки в обліку операційних витрат підприємства, як відображення операційних витрат на рахунках та субрахунках, які не відповідають їх економічному змісту, несвоєчасність отримання документальних підтверджень сум витрат, завищення витрат підприємства з ціллю скорочення оподаткованого прибутку, шляхом збільшення сум адміністративних витрат та інших операційних витрат.

Для вирішення виявлених проблем запропоновані наступні шляхи їх усунення: повне та своєчасне відображення в системі обліку витрат підприємства; забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про витрати підприємства; створення єдиної інформаційної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку й контролю за витратами та доходами підприємства; встановлення оптимального співвідношення обсягів автоматизованих і неавтоматизованих обліково-контрольних робіт.

3. Досліджуване підприємство ТОВ «Телекомунікаційні технології» створено у 2001 році, є українським виробником сучасних продуктів в області телекомунікацій, систем обліку споживаних ресурсів, промислової електроніки та мережових рішень з надання мультисервісних послуг загального призначення.

Посадовими особами Товариства є: директор Товариства, члени Наглядової Ради, головний бухгалтер Товариства, керівник напрямку діяльності Товариства з маркетингу та продажів. Трудовий колектив ТОВ "Телекомунікаційні технології" складає 487 осіб, з яких 247 осіб зайняті у виробництві.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік у порядку, встановленому діючим законодавством та згідно з МСБО.

Для ведення обліку підприємство використовує такі модулі програми 1С: 1С:УТП, 1С: Оперативна, 1С: Unitedfin, 1С: Unitedfin (Тонкий клієнт), 1С: ERP, М.Е.Дос та систему CRM.

Визначено, що облік операційних витрат підприємство веде з використанням рахунків 9 класу, а саме: 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». До рахунку 93 «Витрати на збут» відкрито субрахунки за допомогою яких всі витрати відображаються залежно від напрямку для яких вони були понесені. При чому у звітності згідно з МСФЗ підприємство відображає інформацію за призначенням. Аналітичний облік підприємство веде у розрізі напрямків виробництва продукції.

За результатами аналізу системи обліку операційних витрат у ТОВ "Телекомунікаційні технології" встановлено, що інформація за рахунком 92 «Адміністративні витрати» є звернутою, що ускладнює процес аналізу та управління в частині адміністративних витрат. Тому підприємству надано перелік

рекомендованих субрахунків, за якими можна вести аналітику адміністративних витрат.

З причини ведення обліку у декількох програмах 1С існують певні відмінності, що викликають труднощі при аналізі витрат та визначенні їх приналежності. Проаналізувавши діючу структуру дивізій та систему субрахунків для обліку витрат операційної діяльності, підприємству запропонований рекомендований для використання перелік субрахунків.

Встановлено, що в процесі документального оформлення відряджень та бухгалтерського відображення виникають ряд питань, які в свою чергу є потенційними помилками, для вирішення виявленої проблеми запропоновано використання розробленого Положення про відрядження працівників.

Проаналізовано діяльність компанії загалом, запропоновано інформаційне наповнення форми Звіту про управління, яке дозволяє: забезпечити інформацією інвесторів, позикодавців та інших кредиторів для інтерпретації й оцінювання відповідних фінансових звітів у контексті середовища, у якому працює підприємство.

4. Аудит операційних витрат проводиться виходячи з особливостей діяльності підприємства, що, безпосередньо, впливає на структуру витрат.

За результатами дослідження системи аудиту у ТОВ "Телекомунікаційні технології", встановлено, що відділ складається з трьох осіб: керівник служби (сертифікований аудитор), спеціаліст по розрахунках, спеціаліст з документальних перевірок звітності. Відділ проводить ряд контрольно-розрахункових заходів, в тому числі в частині операційних витрат та представляє звіти аудиторському комітету на функціональному рівні, також надає звіти виконавчому директору та фінансовому директору на адміністративному рівні.

Для більш детального та предметного аудиту операційних витрат підприємству запропоновано використання відомості з обліку адміністративних витрат та таких форм розроблених робочих документів:

- відомість обліку адміністративних витрат;
- документ з перевірки достовірності відображення операційних витрат у фінансовій звітності;
- документ з аналізу операційних витрат;
- документ з оцінки доцільності понесення витрат.

5. Проаналізовано фінансово-економічний стан підприємства та встановлено, що підприємство є фінансово стійким та результативні показники мають тенденцію до росту згідно даним аналізованого періоду.

В частині інших операційних витрат також відзначається позитивна тенденція. Так, інші операційні витрати скоротились майже на 25 % , проте в частині адміністративних витрат та витрат на збут відбулося збільшення на 5,67% та 9,38 %, відповідно.

ТОВ "Телекомунікаційні технології" надано рекомендації щодо детального вивчення складу витрат та перегляду раціональності проведення розробки по газовим лічильникам та музичному проекту Louder Me.

6. За результатами побудови економіко-математичної моделі з використанням кореляційного аналізу можна зробити висновок, що між чистим доходом і витратами на збут спостерігається дуже тісний зв'язок, між чистим доходом і адміністративними витратами та іншими операційними витратами – помітний.

Тобто, якщо адміністративні витрати зростуть на 1 %, то чистий дохід зменшиться на 0,59%; якщо витрати на збут зростуть на 1 %, то чистий дохід збільшиться на 3,62%.

АНОТАЦІЯ

Осадчук Ю. В., «Облік та аудит сучасного стану та перспектив розвитку операційних витрат (на прикладі ТОВ «Телекомунікаційні технології»)).».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування»» за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти системи обліку операційних витрат, стан обліку операційних витрат на прикладі ТОВ «Телекомунікаційні технології», організація і методика аудиту й аналізу операційних витрат у ТОВ «Телекомунікаційні технології».

Проаналізовано діяльність ТОВ «Телекомунікаційні технології» та облік його операційних витрат.

Запропоновано ведення обліку адміністративних витрат у розрізі наведених субрахунків, привести у відповідність дані, в частині субрахунків операційних витрат, між електронними системами обліку; скласти «Положення про відрядження працівників», удосконалити зміст Звіту про управління; використання, при проведенні аудиту операційних витрат, робочих документів «Достовірність відображення операційних витрат у фінансовій звітності», «Оцінки доцільності понесених витрат» тощо.

Ключові слова: операційні витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, облік, аудит, аналіз, економіко-математичне моделювання.

ANNOTATION

Osadchuk Y., «Accounting and audit of the current state and development prospects of operating expenses (as exemplified by "Telecommunication Technologies LTD ".

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «071 «Accounting and taxation»» under the master's program «Accounting, auditing and taxation of business»,

Odessa National Economic University, Odessa, 2019.

The paper deals with theoretical aspects of the operating expenses accounting system, the state of accounting of operating expenses on the examples of LLC "Telecommunication Technologies", the organization and methodology of the audit and ANALYSIS of operating expenses in LLC "Telecommunication Technologies".

The activities of OOO Telecommunication Technologies and the accounting of its operating expenses were analyzed.

It is proposed to maintain cost accounting in the context of the above sub-accounts, to bring the data in terms of sub-accounts of operating expenses between the electronic accounting systems into conformity; to draw up the "Regulations on Business Travel of Employees", to improve the content of the Management Report; to use, during the audit of operating expenses, working documents "Reliability of the reflection of operating expenses in the financial statements", "Estimation of the expediency of incurred expenses" and others.

Keywords: operating expenses, administrative expenses, sales expenses, accounting, audit, analysis, economic and mathematical modeling.